

DEBRECZENI FÜGGETLEN UJSÁG

Szerda
1925. július 29.

Felolvasó szerkesztő: Farkas Lajos. — Szerkesztőség: Nappal: Piac-utca 34. Telefon: 10-20. Éjjel: Piac-utca 49. Telefon: 18. Képfelvételek: Piac-utca 49. Telefon: 18. sz.

ÁRA:
1500
KORONA

Kiadó: Hegedűs és Sándor Irodalmi és Nyomdai Rt. Előfizetési ár: 1/4 évre 420,000 K., 1/2 évre 240,000 K., 1 évre 100,000 K., 1 hónapra 35,000 K. Kelföldre a házpostán.

Debreczen.
XXIII. évf. 168. szám.

Évi tízmilliárd kamatot fizet Debreczen

A holnapi városi közgyűlés elé méltán néz nagy érdeklődéssel Debreczen közönsége. Hiszen maga a közgyűlés eredetileg egyetlen fontosnak szánt tárgya, az egymillió dolláros városi kölcsön beruházási tervzetének elkészítése rendkívül érdeklődést kellett, hogy keltsen, minthogy egy hatalmas összeg beruházásával a város fellendülésének pár esztendőre irányt szab ez a tervzet. Most még újabb gyűléskönyv anyag keveredett a közgyűlésnek amog is sok izgalmat ígérő tárgysorozatába: a Déri-muzeum építésének ügye. Akik tárgyilagosan nézik az eseményeket és nem a pártszempontokat, hanem az egész város közönségének érdekeit kívánják szolgálni, megállapíthatják, hogy a város vezetősége igen rossz szolgálatot tesz Debreczen belső békeségének amikor ma is, minden érv és minden bizonyíték ellenére is mereven ragaszkodik ebben a két kérdésben elfoglalt merev álláspontjához.

Ami a beruházási programot illeti, ez két főhibában szenved, amelyek káros hatását a sajtó bőrien sokáig érzni majd, a program megvalósulása esetén a debreceni közönség. Az egyik hiba az, hogy nem a legszükségesebb intézkedések vételére fordítják az egymillió dollárból, a másik pedig, hogy a befektetések nem hozzák meg a tőke magas kamatát s így a nyolcmillió éves kamattal majdnem teljes egészében Debreczen polgárságát fogja sújtani.

Mind a kétféle súlyos hiba, de maga az első is elég volna arra, hogy a városi közgyűlés holnap ne fogadjon el az elébe terjesztett programot. — Hiszen azok között, akik a város lakosságának igazi szükségleteit érzik, felesleges vitakozni azon, hogy a városi nyomda és a téglagyár nem elégít ki itt közszükségleteit és ha a városban nem volna eléggé virágzó könyvnyomdai és téglagyártási ipar, ezek a vállalatok még akkor sem képeznének elsőrendű közszükségletet. Most ehhez vegyük hozzá, hogy a városnak ezek a vállalkozásai az egész polgárság terhére és kockázatára felvett hatalmas kölcsönből kamattal kamattal erőt hoz, hogy jogtalan és nem egyenlő feltételű versenyt csináljanak adófizető vállalatoknak, amelyek a debreceni ipar nehéz válságában elképzelhetetlenül súlyos adóterhek mellett fizetik ezt a drága kölcsönt. A jog- és pénzügyi bizottság egyik szónoka helyesen állapította meg, hogy a mai városi politika veszedelmesen hasonlít, sőt nem is egyébként a kollektívizmus felé haladásnál, magában foglalja annak minden veszedelmét, amikor adófizető polgárait a helyi ipart és kereskedelmet a város érdekkörébe nem tartozó és feladatai közé nem sorozható közüzemi vállalatokkal egyenesen a gazdasági romlás felé kergeti. Hiszen ilyen módon holnap fűszerüzletet, postát, cukorkanagykereskedést is alapíthat a város, abban a képzelte feltevésben ringatva magát, hogy nyereséget kap belőlük, holott az adóterhek, a polgári egzisztenciák leromlásával összehasonlíthatatlanul többet veszít az esetleg jelentkező haszonnál.

De ha már hasznáról van szó, meg kell jegyeznünk, hogy ez a haszon eddig nem mutatkozott olyan feltűnően, mint ahogy azt bizonyos oldalról hangsúlyozni inarkodnak. Ami például a városi nyomdát illeti, azt mondta a jog- és pénzügyi bizottság egyik szónoka, hogy ez a vállalat nagy összeget ér. Erre viszont meg kell kérdeznünk, hol van annak a tőkének a kamata, amelyet a városi nyomda reprezentál. Kiadja a jövedelem ezt a kamatot? Mert a múlt évben például

nem hajtott óriási jövedelmet a nyomda a sajtó kimutatása szerint sem. Már pedig ez a kimutatás nem is rágaszkodott szorosan a valósághoz, mert nyereséget tüntetett fel, holott hatmillió adósságot csinált a nyomda. A városi költségvetésben nem voltak feltüntetve azok a nagy adósságok, amelyek most egy megerőszakolt amerikai kölcsönrel kell kifizetni, csupán egy aránylag jelentéktelen haszonnal beszélt a városi nyomda kimutatása. Már most hol van az a garancia, amely közvagyon befektetésénél szükséges, a városi nyomdánál? Hol van a garancia, hogy a városi nyomda még tudja majd fizetni kölcsönének évi másfélmillió forintot felül álló kamatát és törlesztését? Ki tudja állítani, nem csinál-e még hatmillió adósságot?

És itt előtérbe nyomul egy másik kérdés. A nyomda a tisztántulajton, egyházközség és a város közös tulajdona. Annvi forgatókönyvet tartozik adni az egyik fél, amennyit a másik. Ad-e az egyházközségnek ugyanannyi tőkét, mint a másik fél, a város? A tanács azt mondja, hogy a pénzt kölcsön kapja a város, nem pedig kamattal a forgatókönyv elvételéért, a dolog tehát épen olyan, mintha akármelyik magánvállalatnak adna kölcsönt tőkéjéből a város. Amde kétségtelen, hogy a magánvállalat nagyobb kamatot is fizetne ezért a kölcsönért s így a városnak a kamattól való megérzés csak vesztesége. Ezt a veszteséget legfeljebb úgy lehetne kiküszöbölni, hogy az egyházközség és a város közösen viselnék. Felét fizetné a kamatvesztésnek a város, felét az egyházközségnek, ami még méltányos lenne, hiszen a befektetés után netalán származó hasznból felelen részesednek.

Ami itt ismét van egy megoldhatatlan kérdés. Az egyházközség kimondja, hogy több pénzt nem hajlandó a nyomdába fektetni. Mi lesz, ha a kölcsön elvész a városi nyomdánál? Az egyházközség fizeti a veszteség felét?

Egy bizonyos, a városi nyomdának adandó kölcsönt még akkor is meg kellene kétszer is gondolni, ha a nyomda nélkülözhetetlen közösen lenne. Még kell gondolni, mert ez a vállalat, ime, hatmillió adósságot csinált, noha horribilis összegeket keres a Debreczen városnak teljesített szállításoknál. Ezeket ugyan önköltségi áron kellene teljesítenie, épen ezért élvez minden versenyt kizáró helyzetet a városi szállításoknál. De vannak még, akiknek emlékeztetnem van az a múlt évi költségvetés, amelyet a városi nyomda harmincegyháromezer forintért készített el s amelyet az egyik törvényhatósági bizottsági tag szavazta, a debreceni magán nyomdai vállalatok tízdrészeért készítették volna el ugyanezt a munkát. Ha kizárólagos pozíciója ellenére hatmillió passzívája van ma tisztán adósságban a városnak, nem látunk garanciát arra, hogy egyszerre hirtelen óriási nyereségekkel dolgozhajának majd.

Hallomásunk szerint a kereskedelemügyi miniszter ur régebben leiratot intézett a városi tanáchoz, amelyben a városi vállalatok, közüzemek leépítését, különösen a városi nyomdai üzem leépítését sürgeti. A városi nyomda ügykörét különben is a kereskedelemügyi miniszter szabályozni óhajtja. A miniszternek ezt a leiratát eddig még nem adták tudomására senkinek, jó lenne a leirat teljes szövegét ismerni a közgyűlésen.

Ami a második nagy hibát illeti, a város polgárainak a beruházási tervzet valóra válása esetén ugyancsak meggyűllik majd a bajuk a pótdóktól millióiraikat fizetésével. Mert, ha a városi nyomdának adandó kölcsön

esetében kétséges, hogy megtérül-e legalább a kamat, egyáltalán nem kétséges, hogy a program többi része csak százaléka hozza meg a kamatnak. A nyolc-tíz milliárdnyi kamat- és törlesztési terhet a város polgárságának és munkásságának kell viselni, ami nemcsak azt jelenti, hogy az adók súlyos terhe szakad majd az adófizetőkre, hanem azt is, hogy esztendőkre minden fellendésnek, minden hiányzó intézkedésnek be van vágva az útja. Mindez szorosan ott jár annak a programnak nyomában, amely a városi bizottságok már elfogadták, nem hallgatva azokra a komoly intelmekre, amelyek a beruházások két főkövetelményét, a hasznosságot és a szükségességet össze akarják kapcsolni. Így nem volt meg a bizottságokban a többsége a vásárcsarnoknak sem, noha minden mértékadó tényező megegyezett abban, hogy a vásárcsarnok szociális, higiénikus hiányokat pótol, hogy fellátása sürgetős és hogy a vásárcsarnok kétszázéves épületének befektetés, a kamat többszörösét hozó beruházás lenne.

A város közönsége épen olyan idegenül áll ezzel a politikával szemben, mint azzal, amely a városi vállalkozások, különösen az építkezések idegen vállalkozók kezére adásban nyitná meg a közönséget. Itt ismét arról van szó, hogy Debreczen törvényhatóságának többségi pártja nem akarja

meglátani azokat a fontos érdekeket, amelyek a debreceni ipar felkarolásával, az építkezések költségeinek Debreczenben maradásához fűződnek. Nem akarja meglátani, hogy szdmatlan kézen fordulva meg, miként élénkíti Debreczen gazdasági életét az ittmaradt tőke s hogy mennyi hasznot hoz adóiban a városnak ez a körforgás. A debreceni ipar e mellett a mostoha elbánás mellett előbb-utóbb tönkremenő végeredményében a város mérhetően kárára. A többségi pártnak most kivételesen meg kell fontolnia az ügyet kétszerez elővigyázattal, mert igazi garanciát a jó építkezésre, — ami a Déri-muzeumnál elfeledhetően követelmény, — inkább találhat debreceni cégekkel, amelyek egész életük idejét, mint az idegeneknél, amelyeket nem kapcsol Debreczenhez üzleti presztizs. Ha a debreceni ipar és gazdasági élet java nem, ennek az indoknak okvetlenül meg kell húsítania azt az elhatározást, amelyre tegnap egy szavazat emelt érvényre a jog- és pénzügyi bizottságban.

A kölcsönprogram és a muzeumépítés dolgában esvaránt azt várjuk, hogy a törvényhatósági bizottság végére tekintve veszi a város közönségének és gazdasági életének igazi szükségleteit és szakít az eddigi politikával, amelynek szomorú következményeit máris láthatjuk.

Az osztrák főbiztos két és fél milliót keres óránként

Bécs, július 28. A bécsi munkanélküliek ma délelőtt gyűlést tartottak, amelyen több mint kétezer munkanélküli vett részt. Az összes szónokok tiltakoztak a munkanélküli segély megrövidítése ellen. A szónokok hevesen támadták a kormányt s az egyik szónok azt követelte hogy Zimmermann főbiztos, aki óránként 2.5 millió koronát kap Ausztriától, utasítsák ki.

A szónokok egyik követelte, hogy szüntessék be az osztrák munkanélkülieknek Franciaországba való szállítását s tegyenek lépést az iránt, hogy ezek inkább Szovjetországra kapjanak elhelyezést. Követelték végül az idegen munkásoknak Bécsből való eltávolítását. A gyűlés rendben feloszlott, rendőri beavatkozásra nem volt szükség.

Véglegesen szabályozták az augusztusi bérnegyedre szóló házbérek fizetését

A részletfizetők havi 1 százalék kamatot fizetnek

Budapest, július 28. Az augusztusi bérnegyedre esedékes bérek fizetéséről a kormány ma a következő rendeletet adta ki:

1. Az 1925. évi augusztusi bérnegyedre esedékes bért a közüzemi költséggel és házhazsónrészesedéssel más megállapodás hiányában

augusztus hó 5. napjáig bezárólag egy összegben kell fizetni. Az a bérlet azonban, akire nézve az esedékes bér egy összegben leendő fizetése nehézséggel járna, az esedékes bért három egyenlő havi részletben is fizetheti.

Tényleges szolgálatban álló közszolgálati és egyéb alkalmazottak, akik lakpénzüket év-

negyedenként egy összegben kapják meg, a részletfizetés kedvezményét igénybe nem vehetik.

A részletfizetés kedvezménye a közüzemi költségre és a kinestári házhazsónrészesedésre nem terjed ki. Részletfizetés esetén pedig az esedékes bérnek egyes havi részleteit annak a hónapnak 5. napjáig bezárólag kell fizetni, amelyre vonatkoznak és abban az esetben.

ha az alaphér a 250 aranykoronát meghaladja, a hátralékos részletet után havonta 1 százalék kamatot is kell fizetni.

amely kamat a szeptemberi és októberi két részlet után szeptember 5. napjáig, az októberi

egy részlet után pedig október 5. napjáig fizetendő.

2. Az a bérlő, aki az 1925. évi májusi bérnegyedre a kincstári házaszónrészesedést az eddig érvényben lévő 25 százalékos kulcs szerint járó összegben kifizette, a kincstári házaszónrészesedés kulcsának az 1925. évi májusi bérnegyedről kezdődő hatállyal 12 és fél százalékkal történt leszállítása folytán előállott különbözetet jogosult az 1925. évi augusztusi bérnegyedre járó esedékesség összegébe beszámítani vagy azt a bérbeadótól visszakövetelni.

3. Ez a rendelet 1925. évi augusztus hó 1. napján lép hatályba.

Hogyan és mikor fizessük a kincstári házaszónrészesedést

A városi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy a kincstári házaszónrészesedés kulcsa az 1925. évi második lakbérnegyeddel kezdődő hatállyal 12 és fél százalékban állapított meg, ennél fogva az augusztusi bérnegyedről kezdve már csak a mindenkorai bér egy nyolcad része fizetendő kincstári házaszónrészesedés címmén, úgy a tulajdonos, mint a bérlő által.

Az 1925. évi második lakbérnegyedre járó kincstári házaszónrészesedés fizetése tárgyában a pénzügyminisztérium a következő intézkedéseket tette.

1. Az 1925. évi májusi bérnegyedre járó kincstári házaszónrészesedésnek két részletben való fizetése tárgyában kiadott 1925. évi 61.759. számú rendeletben megengedtem hogy a házbirtokosok az 1925. évi májusi bérnegyedre járó kincstári házaszónrészesedést két egyenlő részletben és pedig az első felerészét 1925. évi május hó 15-ig, a második felerészét pedig 1925. évi augusztus hó 15-éig pótlék felszámítása nélkül fizessék be.

2. Miután a kincstári házaszónrészesedés mértéke az 1925. évi májusi bérnegyedről kezdve a felére szállított le, ennél fogva a májusi bérnegyedre eső kincstári házaszónrészesedésnek második felerészét, amelyet az idézett rendelet szerint augusztus 15-ig kellene befizetni, törölni fogják, azt tehát már nem kell befizetni.

3. Amelyik házbirtokos az 1925. évi májusi bérnegyedre eső kincstári házaszónrészesedésnek egész összegét, vagy az egész összegnél kevesebbet fizetett ugyan, de a felerészét többet fizetett be, az a házbirtokos az augusztusi bérnegyedre annyival kevesebbet tartozik befizetni, amennyivel a májusi bérnegyedre befizetett összeg a befizetés napján számított aranykorona értékben a májusi bérnegyedre eső kincstári házaszónrészesedés felerészét meghaladta.

Végül közli a városi adóhivatal, hogy a tulajdonos családja által használt és legfel-

jebb három lakrészből álló családi házak 1925. évi harmadik lakbérnegyedről kezdve a kincstári házaszónrészesedés alól mentesek.

A fenti időtől a kincstári házaszónrészesedés hivatalból törölve lesz.

Nem lesz törölve a kincstári házaszónrészesedés az üzleti helyiségek után azon esetben

sem, ha azt kizárólag a tulajdonos használja, ugyszintén a bérbeadott lakrészek után sem.

A befizetések évnegyedenként teljesítendőek.

A befizetés postatakarékpénztár utján is eszközölhető, azonban a befizetési lapon feltüntetendő, hogy a befizetés kincstári házaszónrészesedésre számolandó el.

Forradalmasítani kell a férfidivatot

A nők kegyetlensége miatt a rabigát vonó férfiak kényelmetlenül és észrevétlenül öltözködnek

Békében történt. A luxushajó hatalmas gongyi megszólalt és a steward tudunkra adta, hogy ez az utolsó tengeri éjszaka. A hajó másnap Vera Cruz kikötőjében horgonyzott és mindnyájan elszéledtünk a szélrózsa minden irányába. A kapitány az ősi tengeri szokásnak megfelelően szívesen lát mindnyájunkat közös „kapitányvacsorára”. A következő percben a kabinokban természetünk.

A kapitányvacsorán kötelező a szmoking. A kabinokban és a folyosókon tüzes hőség fogad. A gallér, az ing elolvad kezünk alatt.

— Securró! — kiáltja az egyik szerencsétlen gentleman. Segítsé, megérek.

Felrántjuk az ablakot, az ajtókat. Hiába minden! A fekete selyemharisnya végigszakad az izzadó lábon. A beretva siklik a csuromvízes arebörön. A vér összefolyik mekeménvedett puderrel. A keménvített ingelők hasat csinálnak a mellből. — A gomb rozsdája három inget ront el.

— Securró! Segítsé! Szánalmas alakok vagyunk, mikor saját vereitékünkben uszva bevonnulunk a hajó hatalmas étkezőjébe, ahol a kifogástalan kék egvenruhás kapitány lenge ruhájú hölgyek társaságában fogad.

Senki sem gondol az evésre. Hiába csillog a languszták husa. Hiába osztriga. Hiába pezsgő. Száztíz ur törli a vereitékét és a hölgyek finoman mosolyognak.

A kapitány hirtelen eltűnik és pár perc múlva fehér trópusdresszben jön vissza. Meghajol és helyet foglal. Egy szempillantás alatt üres a terem és egy másik szempillantás alatt újra megtelik száztíz fehér trópusdresszes urral. Languszták és hölgyek fehér husa most már nem csillog hiába és az étvágy olyan nagy, mint amilyen szórakoztató a beszélgetés.

És dacára mindennek, az etikett mégis megmarad a szmoking mellett. Nyáron is. És ha már elengedi a szmokingot hébe-hóba, miért nem engedi meg,

hogy a férfidivat a nyárhoz alkalmazkodjék? A férfi arca verejtékével kénytelen megkeresni nyáron azt a kis szórakozást, amely akkor kezdődik, ha verejtékező arccal megkereste a mindennapi kenveret.

A férfiak, a rabigát vonó szegény férfiak nyáron ugyanugy öltözködnek, mint télen.

Összes eddigi vivmányaik a puha gallér köré csoportosult. — Mig a nők lenge könnyed habruhában sétálgatnak, a férfiakon nehéz ruha szorul, amely még akkor is nehéz, ha „könnyű nyári ruha”. Nem lehetne már azt elérni, hogy

végre senki se botránkozzék meg azon, ha a férfiak nyáron a mellévt és a kabátot odahaza hagviák és ingujjban járnak.

Ez az ing, amely szívesen eredeti lehetne, megfelelne a nők nyári bluzának. Néhány vonás, egy kis ujjítás és a férfibluz valóság. Nem követelünk sokat, mert számolunk azzal, hogy a nőnek természetesen mindig jobb dolga van, mint a férfinak.

Ha a nap süt, jogukban áll nap- és habléányokká változni. Nem tudni ugyan, hogy ők teremteték-e a divatot, vagy a divat őket, mert a divatnak hódolnak, hódol nekik a divat. A divat a leghatalmasabb segítő-társ és egyben a legnagyobb elátlenség és mert Werther kék frakkja és sárga nadrágja óta a férfidivat is visszafelődött, a divat istennője a férfiak ellen fordult. Még az is rossznéven véteik a szegény férfiól, hogy

puha kelméből készült ingeket hordanak és hogy némelyek csak övet viselnek. A nők kegyetlenség és legszívesebben kemény gallérba és kemény ingbe gyömöszölten látnák a férfit

A férfiak nyárikalapja (a szalmakalapot beleértve) szintén észszerűtlen. Minek kalap, ha a nap tűz? Amerikában a férfiak fehér tennisz nadrágot és könnyű inget viselnek, egyéb sem-

mit. Semmi ok sincs arra, hogy a férfiak mindig kalapban jelenjenek meg és hogy a zsirardi kalap hatszoros fopatával nehezebb legyen a téli keménykalapnál. Ha már mindenáron etikettesek akarunk maradni,

bevezethetnők a cérnakelméből készült fehér szmokingot.

Ami a fürdőben, vagy a tennispályán megengedett dolog, azt a szalónokba is be kellene vezetni.

Ezek a jámbor óhajok azonban minden valószínűség szerint sohasem fognak teljesedésbe menni. A férfiak továbbra is iz-zadni fognak. Mozgásuk nehe-kes lesz és testüket sohasem fog-ja napsütés érni. Miért? A nő rendezte ezt így be? S talán azért, hogy könnyedén, fürgén és lengén mindig tüljárion az igába és nehéz ruhába fogott férfi eszén? Itt az ideje, hogy ezen a téren reformokat léptes-sünk életbe. A férfi lázadion föl nehéz ruházata ellen és akkor talán eléri, hogy a nőhöz való viszonya is barátságosabb, könnyedebb és szebb lesz. Mert talán a két nem közötti viszonyt is a ruha teszi.

Nemzetközi sakkverseny Debrecenben

A debreceni nemzetközi sakk versenyt augusztus 9-től 25-ig rendezik meg. A versenyen résztvevők névsora a következő: Nemzetközi mesterverseny résztvevői: 1. Dr. Asztalos Lajos (Saraievó.) 2. Balla Zoltán (Budapest.) 3. Ernst Grünfeld (Wien.) 4. Havasi Kornél (Budapest.) 5. Paul Johner (Berlin.) 6. Hans Kmoch (Wien.) 7. H. Mattison (Riga.) 8. dr. Nagy Géza (Debrecen.) 9. báji Patay (Görlövö.) 10. D. Przepiorka (Varsó.) 11. dr. Adolf Seitz (Augsburg.) 12. Steiner Lajos (Budapest.) 13. dr. S. G. Tartakower (Páris.) 14. dr. Vajda Árpád (Budapest.) 15. W. Wukovic (Zagreb.)

Nemzetközi főtorna résztvevői: 1. Földes Gyula. 2. dr. holdessy Ernő. 3. Heim Károly. 4. Herz Nándor. 5. Jakab Árpád. 6. Krenosz Ferenc. 7. Rácz László. 8. gálfalvi Réthy Pál. 9. Sárga János. 10. Schweiger József. 11. Szigeti Miklós Budapestről.

1. dr. Barabás Béla. 2. dr. Bay András. 3. Haidu István. 4. dr. Hausner Ignác. 5. dr. Kocsis Sándor. 6. Kulcsár Dezső. 7. Ritter Sándor. 8. dr. Soltész Sándor. 9. Torma Sámuel. 10. Weinstock Ferenc Debrecenből 1. Abafy László (Makó.) 2. Balázs Ignác (Kecskemét.) 3. Csath István (Sopron.) 4. Demeter Konrad (Székesfehérvár) 5. Harz Károly (Körmend.) 6. Kálmán Oszkár (Pápa.) 7. dr. Kassay Tivadar (Vámosgyörk.) 8. Kolozs Miklós (Miskolc.) 9. Szijjártó Szabó Beniamin (Szent.) 10. Szombathy László (Mezőkövesd.) 11. dr. Tenyák Sándor (Szolnok) a magyar vidékről.

1. J. O. Daetsch (Wien.) 2. dr. Horovitz (Bregenz.) 3. B. Hönlinger (Wien.) 4. Carl Pal-

Aszódi és Róth divatáruháza

ajánlja dusan felszerelt raktárát, u m.: **szövetek, selymek, granadnók, epongek, batliszok, zefi-
refek, vásznak, harisnyák, keztyűk és mindenféle rövidáru cikkeit.**

Idény utáni olcsó leszállított árak!

A Községi Tisztv. Országos Szöv. szerződéses szállító.

Tisztviselőknék külön 5% engedmény!

da (Wien.) 5. Sal. Scharl (Wien.) 6. W. Schwinner (Wien.) 7. Robert Wahle (Wien.) 8. Otto Friedmann (Prága.) 9. Fr. Thelen (Prága.) 10. Ferd. Krücka (Kladno) Csehszlovákiából. 11. Fr. Ap-scheneck (Riga.) 12. A. Hartmann (Riga) Lettországból. 13. G. Kunstmann (Nürnberg) Németországból. 14. dr. Balogh János és 15. S. Herland (Bukarest) Romániából. 16. Van Veld (Hollandia.)

A főturna nyolc hatos csoportban lesz lebonyolítva. — Minden csoportból a két első helyezett kerül a döntőbe. A döntőbe jutott 16 játékos 2 győztes csoportot alkot, melyek egymástól függetlenül 2 mes-teri diplomáért küzdenek.

A díjak mindkét csoportban I. 2 millió K, II. 1 és fél millió K, III. 1 millió K, IV. 500.000 K és négyszer 300.000 korona Játék és godolkozási idő: Naponként egy játszma. Az első két órában 36 lépés, a továbbiakban óránként 18 lépés.

Bryan az állam halottja

New-Yorkból táviratozzák: Bryan csütörtökön temetik Washingtonban. Coolidge elnök elrendelte, hogy a temetés napján valamennyi középületen félárba engedjék a lobogókat. Katonai díszorszeget is vezényelnek ki, azonban semmiféle más pompa nem lesz, mert az öreg Bryan még életében úgy rendelkezett, hogy egyszerű temetést akar.

Egy előkelő szegedi uriaszony holtteste elégett a ravatalon

Szegedről jelenti tudósítónk: Szentlászlói Gály Kálmán, nyugalmazott államvasúti főellenőr felesége pénteken meghalt. Másnap délelőtt felravatalozták a ház egyik utcai szobájába. Nyolc hatalmas gyertya és sok délszaki növény állott a szobában. — Délfelé, amikor a férfi távol volt hazulról és csak egy-két sirató-asszony tartózkodott a ravatal körül, a koporsó alól egyszerre csak sűrű füst gorgolygott elő. A megrémült asszonyok még szóhoz sem juthattak, amikor már a koporsó is lángra gyúlt.

Mire a tűzoltók megérkeztek, már az egész ravatal égett s a halott asszony is. Csak félórás megfeszített munka után sikerült a tüzet eloltani. A holttest azonban már teljesen szénmégégett. A rendőri vizsgálat szerint valószínűleg a temetkezési vállalat alkalmazottainak gondatlanságából keletkezett a tűz.

HA REUMÁS,
használjon iszapot a
MARGIT-
fürdőben

A sztrájkoló angol bányászokat a munkáspárt teljes erejével támogatni fogja

London, július 28. A bányatulajdonosok a munkások frontját azzal igyekeznek megosztani, hogy külön tárgyalásokat ajánlanak fel és helvenként igen kedvező bér- és munkafeltételeket kínálnak. A legtöbb helyen azonban a bányászok a külön tárgyalásokat visszautasították. A szakszervezeti vezetőség utasította valamennyi fiókiát, hogy a külön tárgyalásokra való felhívásoknak seholse tegyenek eleget.

A munkáspárt végrehajtó-bizottsága levélben közölte a bányamunkások szakszervezetével, hogy bányászsztráik esetén a munkásokat minden erejével támogatni fogja.

A párt országos bizottsága felhívást intézett 1100 különböző helyi szervezethez, amelyekben felszólítja őket, hogy

tagjaikat és vagyonukat épp oly mértékben bocsás-sák a sztrájkolóknak rendelkezésére, amint ezt az általános választások alkalmával tették.

A bányász szövetség képviselői megbeszélést folytattak a nemzetközi szakszervezeti szövetség képviselőivel arról a kérdéstről, hogy milyen magatartást tanúsítsanak a kontinens bányászai és szállítómunkásai arra az esetre, ha a brit szénbányákban beszüntetik a munkát.

A spanyol diktátor és a spanyol főhadvezér csapataik együttműködésével akarják letörni a riffeket

Páris, július 28. Abd el Krimtől a mai napig sem érkezett válasz Párisba. A sajtó élénken foglalkozik azokkal a békefeltételekkel, amelyekről Abd el Krim a Times munkatársa előtt nyilatkozott. A lapok kifejtik, hogy

Franciaország semmiképpen sem fogadhatja el Abd el Krim békefeltételeit.

A Journal azt írja, hogy a rifvidék függetlenségének elismerése megsértene az összes eddigi szerződéseket. — elsősorban pedig megsértene Marokkó szultánjának szuverenitását.

Abd el Krim azt kívánja, hogy konferenciát hívnának össze Tangerben. Ha ez megtörténne, akkor

a meginduló vita már Abd el Krim szuverenitásának elismerését jelentené.

Ez az ut pedig Franciaország és Spanyolország számára igen veszedelmes. Abd el Krim — folytatja a lap — ne akarjon tárgyalni, mert erre nincs joga.

A kölni angol hadbíróóság halálra ítelt egy német fiatalembert

Swoboda Ferenc lelőtt egy angol katonát, mert német barátokhoz ment.

Köln, július 28. Az itteni angol hadbíróóság szokatlan háttérü gyilkosságáért tárgyalta ma. A vádlott, Swoboda Ferenc elölött hat évvel, tizenkilenc éves korában egy esomé fiatalemberrel összebeszélte, hogy

nem fogják eltünni azt, hogy német lányok a megszálló csapatok katonáival barátkozzanak.

Az volt a tervük, hogy ha olyan lányokat látnak az utcán, akik angol katonákkal mennek, levágják a hajukat, hogy megbélyegezzék őket. 1919 február 19-én ezek a fiatalemberek egy kóroszobában alaposan becsíptek és emelkedett hangulatban elindultak az utcára, hogy ilyen hazafiatlan hajlandóságú lányokra vadásszanak. Swoboda-

Abd el Krimnek csak egy feladata lehet: vagy elfogadja, vagy visszautasítja felajánlott békefeltételeinket.

Rabatból jelentik: Pétain tábornagy tegnap a Strassbourg cirkáló fedélzetén Ceutába utazott.

Pétain Ceutában találkozik Pdimo de Rivera tábornokkal

és aztán kedden együtt utaznak Tetuanba. A két hadvezér konferenciáján részt vesz Riquelmo, Navarro és San Jurgo tábornok is. Ezen a konferencián fogják megbeszélni

a spanyol és francia csapatok együttműködésének végleges taktikáját.

Pétain tábornagy szerdán tovább utazik Tangerbe és onnan folytatja útját Marseille-n át Párisba. Az Echo de Paris azt írja, hogy Pétain tábornagy adjutánsa, Georges tábornok, tegnap Párisba érkezett s azonnal kihallgatásra jelentkezett Painlevé miniszterelnöknél.

dánál revolver is volt. A Rajna partján azután csakugyan láttak szerelmes párokat olyan összeállításban, amilyenre vadásztak: több angol katonát ott német nőkkel. A társaság oda lépett az egyik padhoz és Swoboda felszólította azt a lányt, aki ezen a padon ült angol barátjával, hogy azonnal távozzék, mert különben levágják a haját. A lány megijedt és csakugyan el is szaladt. Az angol katonák azonban, egy Cromar nevű úizélandi őrzető, felugrott és odakiáltott a közeli padokon ülő barátaihoz, hogy jöjjenek segítségre.

Erre Swoboda előkanta revolverét és lelőtte az angolt.

Swoboda tette után elmene-kiült Sziléziába, ahonnan szár-

mazott. Sziléziának ezt a részét Csehországhoz kapcsolták és így Swoboda cseh állampolgár lett. Hat év múlva, ez év tavaszán azonban megbetegedett az édesapja és Swoboda visszamerészkedett Kölnbe, hogy meglátogassa. Egy detektív azonban felismerte őt az utcán, mire elfogták.

A tárgyaláson Swoboda azzal védekezett, hogy önvédelemből cselekedett, mert a lelőtt bajonettel támadt rá.

A hadbíróóság azonban az ügyészi indítvány értelmében döntött és gyilkosság büntetéseben mondta ki bűnösnek Swobodát.

A z angol katonai törvények értelmében a büntetés mértékét csak akkor állapíthatják meg, ha már a megszálló csapatok főparancsnoka a minősítést helybenhagyja, amennyiben ez megtörténik, am inagyon valószínű, akkor Swoboda csak halálbüntetést kaphat, mert a gyilkosságot az angol törvények is halállal büntetik. Mindamellett remélik, hogy a főparancsnok kegyelmi uton a büntetést szabadságvesztésre fogja átváltoztatni.

Három évi fegyházra ítélték a déli betörőt

Monoki Sándort és a vele vadházasságban élő Szarvas Péternét a Debrecenben elkövetett lopások sorozatáért vonta felelősségre kedden délelőtt a debreceni kir. törvényszék dr. Serly Jenő tanácsa. A vádat dr. Balogh István ügyész képviselte.

A tárgyaláson Monoki Sándor előadta, hogy 27 éves debreceni jakos, gvári munkás, szobafestő és több ízben volt büntetve különböző lopásokért. 1907-ben betöréses lopásért 2 évi fegyházra ítélt. 1918-ban a budapesti törvényszék lopásért másfél évi börtönrre ítélte. Kiszabadulása után 1919-ben lopásért ismét 2 évi fegyházbüntetést kapott. A budapesti államrendőrség örökre kitiltotta a főváros területéről.

Most hétrendbeli lopás büntette miatt került a vádlottak padjára. A lopásokat Debrecenben követte el, a legtöbbet a kereskedők kárára. A múlt év utolsó napján álkulcsal kinyitotta Friedländer Sámuel Simonffy-utcai kereskedő ruházletét s onnan mintegy 7 millió értékű ruhát ellopott. Ezt megelőzőleg ugyancsak álkulcs segítségével behatolt Belényesi Sándor lakásába, ahonnan két és félmillió értékű arany és ezüstnemiűt loptott össze. 1925 március 14-én Molnár Lukács Miklós-utca 22. szám alatti lakásából álkulcs segítségével több ruha és ágyneműt vitt el. Horváth Ferenc Szent Anna-utcai férfiszabó üzletének ajtaját fényes nappal kinyitotta és 13 rend kész új ruhát, több javításra beadott öltönyt loptott mintegy 20 millió korona értékben. Behatolt álkulcs segítségével fényes nappal Paczelt Ferenc Csapó-utcai és április 12-én a színházi átjárónál levő Kovács Imre hentes üzletébe, ahonnan nagymennyiségű szalámit, kolbászt, szalonnát emelt el. Lopásaiban hü-

segítőtársa volt özv. Szarvas Péterné, akivel törvénytelen házasságot kötött.

A bíróság mindkettőjüket büntetésnek mondta ki lopás büntetésében és ezért Monoki Sándort 5 évi fegyházra, szabadulása után pedig dologházba való utalásra ítélte, büntetését, özv. Szarvas Péternét pedig 3 évi börtönrre ítélte. Az orgazdasággal vádolt Jóó Györgyöt és feleségét magántulajdon elleni kihágás miatt 550.000 korona pénzbüntetéssel sújtották. Az ítélet ellen az ügyész és a vádlott feleltek.

HIREK

Ceruzavégről

Ha véletlenül nem Bryan, a daytoni majomper főváltója, hanem Scopes, a majomper vádlója talál meghalni, a babonás daytoni közönség ebben Isten ujjának mutatását látta volna. De a halott William Bryan szenátor, az északamerikai Egyesült Államok többszörös elnökjelöltje, aki néhány nappal ezelőtt tüzte ki főcélul, hogy az egész világot a darwini fejlődésemélet ellen fogja hangolni. És hogy mennyire komolyan vette Bryan ezt a kitűzött célt, szomorúan bizonyítja, hogy a majomper izgalmai következtében régi szívujaja végezt vele. Tehát nem reklám volt Bryan részéről a dolog, hanem komoly elvi harc, amelyért, sajnós, életével fizetett. Isten nyugosztalja, de kár volt ezért a majomperért a tulvilágra menni.

Vass József helyettes miniszterelnök ismét megnyilatkozott és ezúttal Hatvan városában. — Azt mondta a miniszterelnök helyettes ur, hogy nem hangoskodó és padot verdeső képviselőkre van szüksége az országnak, hanem munkabíró, becsületes, szerény képviselőkre. Magyarul: nem ellenzékire, hanem egységspártiakra. Ők azok, akik nem hangosak és nem verdesik a padot, ellenkezőleg becsületesek, munkabírók és szerények, főleg pedig nem zavarják a kormány cirkulusait. Bizonyára ezért szerény jelzőt, ellentétben az oppozícióval, amely Vass József szerint se nem becsületes, se nem szerény. És mindezt Hatvanban mondta el a miniszterelnök helyettes ur, Hatvanban hangzottak el a böles szavak, tehát nem muszáj hetvenkedésnek venni.

Budapestben leszavazták a tanácsnak azt a javaslatát, amely az építési politika terén első sorban a polgármesternek akart lakást biztosítani. Mindenesetre érdekes és jellemző, hogy nemcsak a demokratikus ellenzék, hanem Friedrich István és még néhány kereszténypárti város-

Sir Herbert Samuel, Palesztina volt kormányzója Budapestre érkezett

Budapest, július 28. Sir Samuel Herbert, a volt palesztinai főbiztos, akit nemrég váltottak fel helyén, leányával és feleségével néhány napi tartózkodásra Budapestre érkezett. A főbiztos Romániában majdnem egy teljes hétig tartózkodott és most két napot akar a magyar fővárosban eltölteni.

Sir Herbert Samuel pénteken délután 5 órakor Bukarestből Giurgiuba utazott, ahol a Jupiter nevű expresszhajóra szállt, leányának és feleségének kíséretében. Az egyes állomásoknál küldöttségek fogadták Sir Herbert Samuelet, aki azonban visszavonult az ünneplések elől, a sajtó képviselőit pedig egyáltalán nem fogadta. Nagyobb küldöttségek jelentek meg nála Viddinben, Lomban és Belgrádban, ahol a kormány kiküldöttjei is képviselve voltak a Sir Herbert Samuelet üdvözlő küldöttségekben. A főbiztos családját mindenütt valóságos virágessóval borították el.

Munkatársunk hétfőn a főbiztos elé utazott és kedden felszállt a Jupiter hajóra. Sir Herbert Samuel már a kora reggeli órákban talpon volt és fel és alá járkált a fedélzeten. A főbiztos idejének legnagyobb részét családja körében töltötte el és csak

rövid ideig tartózkodott egy bukaresti amerikai diplomata feleségének és a ciprusi angol ügyvivőnek társaságában.

A hajón több diplomata, gyáros és balkáni kereskedő, valamint két román és két szerb újságíró utazott, kik azonban nem tudtak a főbiztos közelébe férkőzni. Sir Herbert Samuel a kiváncsi pillantások özönétől kisérvé sétált a fedélzeten és ügyesen megmenekült a fotográfáló gének lencséi elől is.

Az utasok megkülönböztetett tisztelettel kezelték a főbiztos, a mi abban nyilvánult meg, hogy senki sem állt le ahoz a nagy asztalhoz, amelynél a főbiztos családja étkezett, annak dacára, hogy az utasok, nagy részének vární kellett, amíg helyet tudtak kapni.

Délután félkettőkor érkezett meg Budapestre Sir Herbert Samuel hajója, amelyet a Petőfi téri kikötőállomáson Dormándy vezérigazgató vár. A főbiztos azonnal a Hungária-szállóba hajtatott, ahol már egy héttel ezelőtt lefoglaltak számára egy nagyobb lakosztályt.

Értesülésünk szerint Sir Herbert Samuelet budapesti tartózkodása alatt Horthy Miklós kormányzó kihallgatáson fogja fogadni.

atyja is egy véleményen voltak abban a tekintetben, hogy nincsen szükség Budapesten hivatalból épült luxuslakásokra. Végül még meg fog történni az a esoda, hogy Wolffot a saját pártja hagya el egy demokratikus politika megalapozása érdekében. Valószínű ugyan, hogy addig sok víz fog lefolyni a Dunán, a végét azonban előre lehet látni. A vége az lesz, hogy az igaz keresztény politikát a demokratikus ellenzék fogja diadalra juttatni.

— Az 1925. évi általános kereseti adó kivétési listástrom közszemlém. A városi adóhivatal értesíti az adózó közönséget, hogy az 1925. évi általános kereseti adó kivétési listástromok az 1925. évi 300 P. M. számú rendelete 31. §-ai alapján f. évi július hó 29. napjától bezárólag augusztus 12. napjáig 15 napi közszemlére a kerületi adóhivataloknál kitétettek. A közszemlére kitétt listástromokat mindenki megtekintheti és a mások adójára vonatkozó írásbeli észrevételeit a listástromoknak közszemlére vételének utolsó napját követő 15 napon belül a m. kir. adóhivatalnál benyújthatja.

— A rendőrdíjokból lett betörővezér büntetésait átadták a kir. ügyészségnek. Hírt adunk már arról a szép sikerű nyomozásról, amelyet Lakatos István detektív csoportvezető bonyolított le a napokban. Alapos kutatás után sikerült nyomába jutni a máv. ukolóniai betörőnek, Szabó Ká-

roly volt rendőrségi díjoknak és hurolkra kerültek az orgazdák és a bűntársa és egy érettségizett magán tisztviselő. A bűntársakat kedden délelőtt átadták a kir. ügyészségnek A megszökött Szabót keresik.

— Tolvaját fogott a nyugdíjas rendőr. Hétfőn este a Petőfi-téren Czipo Pál nyugdíjas rendőr figyelmes lett arra, hogy egy munkáskülsőjű magán ruhát kinalgat eladásra a járókezőknek. Elfogta az embert, akiről kiderült, hogy Smirőzki Istvánnak hívják, család a bányai erdőben és a ruhát Biszku Mária családnyitól lopta el.

— Mérgezés vagy agyszélhűdés. Belényi Gábor máv. üzletvezetőség tisztviselő tegnap délután a Margit-fürdőben rosszul lett és a klinikai telepre való kizsallítása után pár órával meghalt. A halál okát még pontosan nem sikerült megállapítani. Egyik verzió szerint mérgezés, másik szerint pedig agyszélhűdés idézte elő a halált. A vizsgálat megindult a titokzatos haláleset ügyében.

— Szélhámos szobaleány. Virág Jolán 25 éves szobaleány Magyar Ferenc Piac-utcai fogtechnikusnál dolgozott. A gazdája azonban nemrég elbocsátotta a szobalányból. Az állás nélkül maradt szobaleány, hogy valami jövedelemre tegyen szert, a gazdája számlájára a fűszerüzletekben vásárolt és aztán eladta az árut. A szélhámoskodást a napokban leleplezték és a ravasz szobaleányt átadták a kir. ügyészségnek.

— Dr. Veszeckv Oszkár belklinikai tanársegéd szabadságáról hazazérkezett és rendelését Arany János u. 14. alatt ismét megkezdte.

— Betörés a Piac-utcán. Kedden délelőtt a Piac-utca 37. számú házban Verbály Mihályné lakásába délelőtt 9—10 óra közt ismeretlen ember betört és több millió korona értékű ruhanevet lopott el. A betörést csak a déli órákban vették észre és értesítették a rendőrséget, amely a nyomozást bevezette a vakmerő betörő kézrekerítésére.

— Rágalmazó piaci árus. Kunestár Bálintné 53 éves debreceni piaci árus 1924. március 8-án Nagy János vásárpénztári helypénzszedővel összeszólkkozott és azt állította Nagy, hogy a délelőtti blokkokat délben az árusoktól vissza szedi, levasája és délután ismételt eladja. Hivatalból felhatalmazásra üldözendő rágalmazás vétsége miatt került tegnap Kunestárné a vádlottak padjára, Tettét beismerte, azzal védekezett, hogy dühös volt Nagyra, mert több ízben kivezetette őt a piacról és bosszúból rágalmazta meg. Dr. Serly Jenő tanácsa ma délelőtt 1.000.000 korona fő és 100.000 korona mellékbüntetésre ítélte. Az ítélet jogerős.

— Tanítóválasztás a ref. egyháznál. A legközelebb megtartott ref. iskolaszéki ülés hosszas vita után ejtette meg a jelölést az időközben megüresedett három tanítói állásra. A sorrend megállapításánál a becsatolt okmányok voltak irányadók. A négy első Kulesár Ferenc, Ury Lajos, Pásztor József és Ökrös Károly lett. Bizonyosan közülük választ majd az egyháztanács legközelebbi ülése is. Külömben a pályázók között sok érdemes tanító van. Az egyik első között jelölt tanító Ökrös Károly az 1922—23. iskolai évben, mint helyettes tanító Debrecenben működött, még pedig kitűnő eredménnyel. Így mivel őt közvetlenül ismerjük abból az eredményből, amelyet évzáró vizsgáján felmutatott s amely minden bizonyítványánál többet ér. A presbiterium tagjainak többsége őt öhajlta megválasztani az egyik tanítói állásra.

— Dr. Barta Gyula ideggyógyász rendelését ismét megkezdte.

— Cipésszakosztályi ülés. Július hó 30-án, csütörtök este 7 órakor. Az 1925. évre kivettelt általános keresetiadó fizetési meghagyását mindenki hozza magával. Elnökség.

— Margit-fürdő uszoda árai: Uszodajegy 8.000 K. Havi bérlet 150.000 K. Köztisztviselőknek 6.000 K. Havi bérlet 120.000 K. Fűzetjegyek (20 drb) 140.000 K. — D. U. E. Tanuló és gyermekjegy 6.000 K. — Havi bérlet 110.000 K. A villamos kalauzoknál váltott Margit-fürdő jegyek az uszodába is érvényesek.

SZÍNHÁZ

Olesó, mulattató és nívós lesz a sörkabaré. Olesó, mulattató és nívós... Ez a három szó jellemzi a Virág-Ujváry-féle kabarétársulat debreceni vendégszereplését, mely három napra terjed. Augusztus hó 1-én, szombaton, vasárnap és hétfőn tartja előadásait ez a kitűnő kabaréegyüttes az Arany Bika disztermében. A társulat tagjai között első helyen kell említenünk

Margit-fürdő uszoda árai:

Uszodajegy 8,000 K Havi bérlet 150,000 K
Köztisztviselőknek 6,000 K Havi bérlet 120,000 K
Fűzetjegyek (20 drb) 140,000 K. — D. U. E. Tanuló- és gyermekjegy 6000 K. — Havi bérlet 110,000 K.

A villamos kalauzoknál váltott Margit-fürdő jegyek az uszodába is érvényesek.

